

mgr Kamila Jaroch

dr hab. Mieczysław Jan Król, prof. UR¹

Katedra Metod Ilościowych i Informatyki Gospodarczej, Wydział Ekonomii
Uniwersytet Rzeszowski

Znaczenie Internetu w życiu młodzieży ze szkół powiatu przemyskiego (analiza na podstawie wyników z sondażowego badania ankietowego)

WSTĘP

W ocenach poziomu rozwoju społeczeństwa informacyjnego coraz częściej uwzględniane są wyniki z badań nad wpływem jaki Internet wywiera na życie młodzieży szkolnej [Hales, 2011]. Ta grupa społeczna bardzo szybko odkrywa potencjalne możliwości aplikacyjne urządzeń do korzystania z sieci internetowej wytwarzanych współczesnymi technologiami. Natomiast generowany przez sieć wirtualny świat stwarza bogactwo możliwości do realizacji pozytywnych jak też negatywnych celów, wpływając na kształt osobowości ludzi młodych [Witkowska, 2006]. Z tą problematyką związane jest sondażowe badanie ankietowe przeprowadzane na grupie 155 uczniów z wybranych szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych powiatu przemyskiego.

Posiadający bogaty rodowód historyczny oraz zaliczany do najuboższych w Polsce powiat przemyski jest złożony z dziesięciu gmin². Jest przykładem jednostki samorządowej rozwijającej się w czasie, ale niedoznającej istotnie dużego progresu. W okresie 2012–2014 charakteryzował się stabilną strukturą procentowego udziału poszczególnych gmin w ogólnej liczbie jego ludności³. W latach

¹ Adres korespondencyjny: Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Ekonomii, ul. Ćwiklińskiej 2, 35-601 Rzeszów; e-mail: krolmeav@ur.edu.pl; tel. 17 87 21 699.

² Gminy powiatu przemyskiego: Bircza, Dubiecko, Fredropol, Krasiczyn, Krzywczyna, Medyka, Orły, Przemysł (bez miasta), Stubna i Źurawica [Portal, (http)].

³ Liczba ludności powiatu w 2014 roku – 74 067 osób, w tym odsetek udziału poszczególnych gmin: Bircza 9%, Dubiecko 12,8%; Fredropol 7,5%; Krasiczyn 6,9%; Krzywczyna 6,5%; Medyka 8,7%; Orły 12%; Przemysł 13,7%; Stubno 5,3%; Źurawica 17,6% (na podstawie [Bank Danych]).

2014–2015 w 61 szkołach podstawowych powiatu uczyło się 4320 dzieci, w 21 gimnazjach edukację pobierało 2114 uczniów, a tylko 109 uczęszczało do dwóch liceów ogólnokształcących zlokalizowanych w gminach Bircza i Dubiecko [Oficjalna strona powiatu; Oficjalna strona internetowa]. Powiat przemyski jest interesującym obiektem do sondażowych badań nad rolą i znaczeniem Internetu w życiu ponad 6,5-tysięcznego skupiska młodzieży szkolnej w tym rolniczym mikroregionie południowo-wschodniej Polski [Król, 2013].

INFRASTRUKTURA INFORMATYCZNA W SZKOŁACH

Jednym z elementów mających wpływ na poziom rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest wyposażenie szkół w pracownie informatyczne z komputerami mającymi dostęp do sieci internetowej.

Z posiadanych do badań danych wynika, że od 2012 roku we wszystkich typach szkół powiatu przemyskiego były pracownie informatyczne, ale nie wszystkie z nich posiadały dostęp do szerokopasmowej sieci internetowej [Oficjalna strona powiatu; Oficjalna strona internetowa]. W ogólnym ujęciu, infrastrukturę informatyczną w szkołach podstawowych i gimnazjalnych całego powiatu przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Infrastruktura informatyczna w szkołach podstawowych i gimnazjalnych powiatu przemyskiego

Szkoły	Liczba komputerów			Liczba komputerów z dostępem do Internetu (w tym do szerokopasmowego)	
	Ogółem w szkołach	Średnio na szkołę	Ogółem w pracowniach informatycznych	Ogółem w szkołach	Ogółem w pracowniach informatycznych
Podstawowe	1038	17	913	977 (458)	871 (406)
Gimnazjalne	338	16	284	337 (284)	284 (216)

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016] oraz Banku Danych Lokalnych GUS [Bank Danych].

Młodzież z dwóch liceów ogólnokształcących miała możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu w trzech pracowniach informatycznych. Całkowita liczba komputerów w liceach wynosiła 53 jednostki, z czego 27 znajdowało się w gminie Bircza, zaś 26 w gminie Dubiecko. Z danych z tego okresu wynika, że na jeden komputer z pracowni informatycznej przypadało w szkołach podstawowych około pięciu, w gimnazjach ponad siedmiu, a w liceach prawie trzech uczniów [Bank Danych].

METODOLOGIA I ZADANIA BADAWCZE

W badaniach uzyskano odpowiedzi na pytania dotyczące korzystania z Internetu z uwzględnieniem miejsca, wymiaru czasowego, sposobów i narzędzi technicznych wykorzystywanych do łączenia się z siecią. Zagadnienia badawcze miały również na celu sprecyzowanie poglądów dotyczących wykorzystania przez uczniów Internetu w nauce, a także określenie poziomu wiedzy i nabytych umiejętności na lekcjach z informatyki. Badania, podjęte w ramach pracy dyplomowej współautorki artykułu [Jaroch, 2016], zostały przeprowadzone w 2015 roku w Szkole Podstawowej im. Macieja Rataja w Wyszatycach (42 osoby), Gimnazjum im. bł. ks. Jana Ballickiego w Wyszatycach (52 osoby), Gimnazjum im. Drugiego Pułku Pancernego w Żurawicy (27 osób) oraz Liceum Ogólnokształcącym im. Ignacego Krasickiego w Dubiecku (34 osoby). Odbywały się techniką ankietową na przestrzeni kilku dni, w porannych godzinach lekcyjnych, co miało duże znaczenie dla wyniku ankietowania. Kwestionariusz ankiety [Jaroch, 2016] wypełniany dobrowolnie i anonimowo przez 155 uczniów, składał się z dwóch części.

Pytania z pierwszej części ankiety pozwoliły na uzyskanie informacji dotyczących:

- posiadania komputera przez uczniów;
- korzystania z Internetu;
- sposobów łączenia się z Internetem;
- miejsc, w których można korzystać z Internetu;
- częstotliwości korzystania z Internetu;
- sposobów spędzania czasu w Internecie;
- wykorzystywania Internetu w nauce;
- korzystania z umiejętności nabytych na lekcjach informatyki.

Druga część kwestionariusza dotyczyła bezpośrednio osób ankietowanych. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nieznaczną większość stanowiły dziewczęta (54,2%) oraz, że niemal trzy czwarte całkowitej liczby badanych uczniów mieszkało poza miastem, a pozostała część (25,2%) deklarowała jako miejsce zamieszkania miasto Przemyśl.

MIEJSCA I SPOSOBY KORZYSTANIA Z INTERNETU

Na podstawie wyników uzyskanych z przeprowadzonej ankiety wynika, że Internet jest używany powszechnie przez uczniów ze wszystkich typów szkół (100% pozytywnych odpowiedzi na pytanie dotyczące korzystania z Internetu). Jednak nie każda rodzina ucznia posiada stacjonarny komputer. To stwierdzenie potwierdza fakt, że nie wszyscy ankietowani odpowiedzieli twierdząco na pytanie: *czy masz komputer?* W każdej badanej grupie ich odsetek oscylował wokół poziomu 3%. Najwięcej badanych łączyło się z siecią internetową za pomocą urządzeń przeno-

śnyh. Odpowiedzi na pytanie: *z jakiego sposobu łączenia się z Internetem najczęściej korzystasz?* z rozwarstwieniem na typ szkoły przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Najczęściej stosowane urządzenia do łączenia się z Internetem

Lp.	Urządzenie do łączności z Internetem	Odsetek w szkole		
		Podstawowej [%]	Gimnazjalnej [%]	Licealnej [%]
1	Komputer stacjonarny	20	13,5	27,1
2	Laptop	28,9	28,8	20,8
3	Tablet	15,6	5,4	6,3
4	Telefon komórkowy	35,6	51,4	45,8
5	Inny sprzęt	0	0,9	0

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016].

W każdej grupie wiekowej najpopularniejszym urządzeniem wykorzystywanym do łączności z siecią był telefon komórkowy, a następnie laptop. W dzisiejszych czasach opanowanych przez urządzenia mobilne, posiadanie komputera stacjonarnego nie jest już warunkiem koniecznym do korzystania z Internetu. Tylko w grupie licealistów drugie miejsce przypadło komputerowi stacjonarnemu do łączności z Internetem. Ostatnią pozycję zajął tablet i inne urządzenia, choć wśród uczniów szkoły podstawowej łączność z Internetem poprzez tablet osiągnęła stosunkowo wysoki 15,6% poziom wskazań.

Ponad trzy czwarte ankietowanej młodzieży szkolnej wskazywało dom jako podstawowe miejsce korzystania z Internetu. Drugą możliwością wybieraną przez około 12,6% ankietowanych było łączenie się z Internetem w szkole za pomocą urządzeń znajdujących się w pracowniach informatycznych. Statystyczne zestawienie odpowiedzi na pytanie: *gdzie najczęściej korzystasz z Internetu?* z uwzględnieniem struktury szkół przedstawia tabela 3.

Z analizy danych z tabeli 3 wynika, że uczniowie szkoły podstawowej nie deklarowali korzystania z Internetu w szkole, ale prawie wszyscy (97,7%) przyznawali się do łączności z siecią w miejscu zamieszkania. Korzystanie ze szkolnej sieci internetowej było sporadycznie wskazywane w grupie gimnazjalistów na poziomie 15,8% oraz licealistów na poziomie 17,4%. Pozostałe możliwości były mało popularne, choć także miały bardzo nielicznych zwolenników jedynie wśród uczniów gimnazjum i liceum.

Chociaż badania były prowadzone w niebogatym powiecie o charakterze wiejskim, to wyniki te jednoznacznie wskazują na to, że obecnie młodzież szkolna ma bezproblemowy i powszechny dostęp do Internetu. Potwierdzeniem takiego wniosku jest bardzo niska (2,2%) odsetek ankietowanych wskazujących na konieczność korzystania z sieci w kafejkach internetowych czy innych miejscach jak np. bibliotekach.

Tabela 3. Najczęstsze miejsca korzystania z Internetu

Lp.	Najczęstsze miejsce korzystania z Internetu	Odsetek w szkole		
		Podstawowej [%]	Gimnazjalnej [%]	Licealnej [%]
1	W domu	97,7	72,3	69,6
2	W szkole	0	15,8	17,4
3	U znajomych	2,3	7,9	8,7
4	W kawiarni internetowej	0	2	2,2
5	W innym miejscu	0	2	2,2

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016].

AKTYWNOŚĆ ZWIĄZANA Z INTERNETEM

Dla problemu badawczego dotyczącego uzależnienia od Internetu istotne znaczenie miał czas przeprowadzenia badania sondażowego. Wszyscy ankietowani wypełniali kwestionariusz na pierwszej lekcji porannej, a więc na pytanie: *kiedy po raz ostatni korzystałeś(aś) z Internetu?* wskazanie wariantu *dzisiaj* nie było oczekiwaną pozytywną odpowiedzią. Zaskoczeniem okazał się ponad 70-procentowy odsetek gimnazjalistów i licealistów, a także ponad 20-procentowy odsetek uczniów szkoły podstawowej deklarujących łączenie się z Internetem przed przyjściem do szkoły w dniu ankietowania. Ze strukturalnej analizy odpowiedzi na to pytanie, przedstawionej w tabeli 4 wynika, że w szkole podstawowej najwyższy 64,3% odsetek odnosił się do uczniów korzystających z dostępu do sieci dzień wcześniej. Wśród licealistów nie było deklaracji korzystania z Internetu chociażby dwa dni wcześniej. Natomiast w szkole podstawowej zdarzali się uczniowie, którzy przez miesiąc lub nawet trzy miesiące nie łączyli się z Internetem.

Tabela 4. Deklarowany czas ostatniego korzystania z Internetu

Lp.	Kiedy ostatni raz korzystano z Internetu	Odsetek w szkole		
		Podstawowej [%]	Gimnazjalnej [%]	Licealnej [%]
1	Dzisiaj	21,4	70,9	82,4
2	Wczoraj	64,3	21,5	17,6
3	W ciągu ostatniego tygodnia	9,5	7,6	0
4	W ciągu ostatniego miesiąca	2,4	0	0
5	W ciągu ostatnich 3-ch miesięcy	2,4	0	0

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016].

Statystyczne zestawienie odpowiedzi na pytanie uzupełniające, sondujące czas spędzany w sieci internetowej przez ucznia w ciągu jednego dnia, przed-

stawia tabela 5. Odpowiedzi uzyskane w szkole podstawowej można uznać za naturalne. W tej grupie ankietowanych odsetek korzystających z Internetu w ciągu dnia jest funkcją malejącą czasu trwania sesji. Symptomy nadmiernego surfowania w sieci internetowej są dostrzegalne w grupie licealistów oraz gimnazjalistów. Niepokój budzić powinien ponad 20 procentowy odsetek gimnazjalistów oraz licealistów poświęcających na tą czynność więcej niż 5 godzin w ciągu jednego dnia.

Jeżeli wypowiedzi gimnazjalistów oraz licealistów były szczere, a wymiar czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu właściwie przez nich oszacowany, to należałoby uznać, że problem zbyt długiego przesiadywania przed monitorem czy nadmiernego angażowania się w aktywność w sieci może świadczyć o uzależnieniu pewnej grupy młodzieży szkolnej od komputera i Internetu.

Tabela 5. Wymiar czasu korzystania z Internetu w ciągu jednego dnia

Lp.	Czas poświęcony na Internet w ciągu jednego dnia	Odsetek w szkole		
		Podstawowej [%]	Gimnazjalnej [%]	Licealnej [%]
1	Do godziny	54,8	13,9	11,8
2	Od dwóch do trzech godzin	28,6	35,4	29,4
3	Od trzech do czterech godzin	9,5	24,1	20,6
4	Od czterech do pięciu godzin	4,7	6,3	14,7
5	Ponad pięć godzin	2,4	20,3	23,5

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016].

KORZYSTANIE Z USŁUG I ZASOBÓW SIECI INTERNETOWEJ

Realizacja zadań badawczych wymagała uzyskania informacji, do jakich celów najczęściej młodzież szkolna wykorzystuje sieć korzystając z usług i zasobów Internetu. A także, jak w praktyce wykorzystuje wiedzę i umiejętności nabyte na lekcjach informatyki. Otrzymane z badania sondażowego wyniki w formie zwartej i uwzględniającej typ szkoły zostały przedstawione w tabeli 6. Zawarto w niej odsetki uczniów wskazujących odpowiednią formę korzystania z wyszczególnionych odpowiedzi na pytanie: *kiedy korzystasz z Internetu, to co najczęściej robisz?*

Z przedstawionych w tabeli 6 danych wynika, że uczniowie wykorzystują sieć do różnych celów. Dokładna analiza korzystania z dostępnych w Internecie form pozwala na dostrzeżenie różnic zależnych od tego, do jakiego typu szkoły uczęszcza grupa ankietowanych. Gimnazjaliści najchętniej wskazywali na słuchanie muzyki (18,3%), zaś licealiści preferowali przeglądanie stron internetowych (21,4%) oraz prowadzenie rozmów w sieci (20,4%). Natomiast najwięcej (29,2%)

uczniów szkoły podstawowej uruchamiało gry podczas korzystania z komputera, urządzeń mobilnych i Internetu. Największy (13%) odsetek uzyskała gra „Grand Theft Auto” zawierająca w swojej fabule przemoc, a więc o negatywnym wpływie na rozwój osobowości ludzi młodych. Dość wysoki (11,6%) odsetek przypadł grze sportowej „FIFA”, która jest symulatorem gry w piłkę nożną. Jest ona wolna od przemocy i popularna od wielu lat, także wśród dziewcząt. Inną, częściej wskazywaną zwłaszcza przez uczennice, mającą 12,6% zwolenników była gra „The Sims” symulująca życie w rodzinie. Nie zawiera ona przemocy, jednak dedykowana jest dla młodzieży od 12. roku życia. Nie przekroczyły 10% odsetka wskazań gry brutalne, których cel koncentruje się na pokonaniu przeciwnej drużyny jak np.: „Counter Strike”, „League of Legends” oraz „Battlefield” wymagające od użytkownika drogiego i technicznie zaawansowanego sprzętu informatycznego. W analizach należy uwzględnić długi 16-pozycyjny zestaw tytułów gier do wyboru odpowiedzi na pytanie: *w jakie gry grasz najczęściej?* Zapewne miał on również wpływ na spłaszczenie i obniżenie poziomu odsetka wskazań [Jaroch, 2016].

Tabela 6. Formy korzystania z Internetu

Lp.	Formy korzystania z Internetu	Odsetek w szkole		
		Podstawowej [%]	Gimnazjalnej [%]	Licealnej [%]
1	Przeglądanie stron	16,7	15,9	21,4
2	Prowadzenie rozmów w sieci	8,3	12,6	20,4
3	Korzystanie z poczty e-mail	0	3,6	0
4	Poszukiwanie materiałów do nauki	9,4	10,7	5,8
5	Korzystanie z gier	29,2	7,9	12,6
6	Słuchanie muzyki	18,7	18,3	15,5
7	Oglądanie filmów i seriali	12,5	13,5	14,6
8	Udział w portalach społecznościowych	4,2	14,3	8,7
9	Inne (np. e-zakupy, kursy e-learning itp.)	1,0	3,2	1,0

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem wyników z pracy magisterskiej [Jaroch, 2016].

Najpopularniejszym portalem społecznościowym okazał się „Facebook”. Korzystała z niego ponad połowa wszystkich ankietowanych. Drugim z kolei portalem preferowanym przez gimnazjalistów był „Snapchat” (22,9%), przez licealistów wskazywany jako drugi był portal „Instagram” (19,4%), a przez uczniów szkoły podstawowej portal „Google+” (19%). Na ostatnim miejscu w każdej grupie wiekowej znalazły się portale „Twitter” i „Pinterest” [Jaroch, 2016].

Oczekiwanie pozytywnej odpowiedzi na pytanie dotyczące wykorzystania Internetu w nauce mogłoby się wydawać oczywiste i naturalne z uwagi na to, że obecnie w sieci internetowej można znaleźć opis prawie wszystkich problemów nurtujących młodzież. Jednakże około 15% ankietowanych uczniów ze szkoły podstawowej, około 8% z gimnazjów i około 3% z liceum nie korzystało z dostępnej w Internecie wiedzy. Natomiast to, że największy (97%) odsetek korzystających z Internetu w celu uzupełnienia wiedzy własnej pochodzi od licealistów, a najmniejszy (85%) od uczniów szkoły podstawowej wynika zapewne ze zróżnicowanego zakresu i poziomu nauczania na każdym etapie edukacyjnym. Jednakże wszyscy ankietowani zgodnie uznali, iż Internet jest przydatny w nauce szkolnej [Jaroch, 2016].

Ostatnie dwa pytania ankiety sondażowej dotyczyły nauczania informatyki w szkołach. Przedostatnie pytanie odnosiło się do tego, czy uczniowie podczas korzystania z komputera i Internetu wykorzystują wiedzę i umiejętności nabyte na lekcjach informatyki. Aż 76,5% licealistów oraz 44,3% gimnazjalistów oraz 35,7% uczniów szkoły podstawowej wskazało na odpowiedź negatywną. Na pytanie ostatnie: *dlaczego nie korzystasz z wiedzy i umiejętności nabytych na zajęciach z informatyki?* wymieniono trzy przyczyny, które są podane poniżej i uszeregowane według malejącego odsetka wskazań:

- wszystkiego nauczyłem/nauczyłam się wcześniej sam/sama (47,4%);
- uważam, że nabyte umiejętności są nieprzydatne (34,2%);
- nie nauczyłem/nauczyłam się niczego, co pomogłoby mi w korzystaniu z komputera oraz Internetu (18,4%) [Jaroch, 2016].

Zakończenie – wnioski z badania sondażowego

Na podstawie analizy wyników z ankiety sondującej znaczenie Internetu w życiu uczniów ze szkół powiatu przemyskiego można następująco sprecyzować poglądy na postawione problemy:

1. Uczniowie często i sukcesywnie korzystają z Internetu wykorzystując przede wszystkim urządzenia mobilne, a w mniejszym stopniu komputery stacjonarne. Dostęp do sieci nie stanowi dla nich istotnej bariery. Prawie wszyscy mają możliwość włączania się do sieci i korzystania z jej zasobów w domu, niewielka ich część w szkole, a znikoma w innych miejscach. Zdecydowana większość korzysta z Internetu codziennie, w istotnej części już przed rozpoczęciem zajęć szkolnych. Ponad 50% z nich na surfowanie w sieci poświęca od ok. 1 do 4 godzin. Symptomy uzależnienia od przesiadywania przed monitorem i nadmiernej aktywności w sieci mogą występować już u około 1/5 części gimnazjalistów oraz licealistów, którym korzystanie z Internetu zajmuje ponad 5 godzin w ciągu jednego dnia.
2. Internet służy uczniom do różnych celów. Częstotliwość korzystania z dostępnych w Internecie form jest zróżnicowana ze względu na wiek ucznia i tak np. najczęściej wskazywaną formą przez licealistów jest przegląd stron internetowych, a przez uczniów szkoły podstawowej gry. Spośród różnych usług

i zasobów sieci u wszystkich ankietowanych występuje zwiększone zainteresowanie oglądaniem filmów i seriali oraz słuchanie muzyki. Zdecydowanie mniejsze zainteresowanie uczniowie okazują możliwości nauki przez Internet (np. kursom e-learning), korzystania z poczty lub bankowości elektronicznej czy też prowadzenia własnej strony internetowej.

3. Prawie wszyscy uczniowie (85% ze szkoły podstawowej, 95% z gimnazjów i 97% z liceum) wyrażają przekonanie, że Internet jest pomocny w nauce szkolnej. Jednak Internet służy młodzieży szkolnej nie tylko do nauki, ale również do szeroko pojmowanej rozrywki. Za najbardziej popularny serwis społecznościowy uczniowie uznali „Facebook”, a do chętniej wykorzystywanych gier „Grand Theft Auto”, „FIFA” oraz „The Sims”. Niski odsetek nie przekraczający 10% wskazań uzyskały gry wymagające zaawansowanego technicznie sprzętu informatycznego, a więc np. nie telefonu komórkowego! Jednakże nie świadczy to o tym, że młodzież szkolna powiatu przemyskiego nie korzysta z gier brutalnych typu online.
4. W znacznej części uczniowie stwierdzają, że zajęcia szkolne z informatyki są dla nich mało atrakcyjne oraz praktycznie mało przydatne. Na podstawie tych odpowiedzi można wnioskować, że uczniowie sporo czasu spędzają przy komputerze jeszcze przed rozpoczęciem nauki, co skutkuje samodzielnym poznawaniem możliwości komputera oraz Internetu. Gdy już idą do szkoły, to odkrywają, że posiadają większą wiedzę i umiejętności niż te, które program nauczania im oferuje.

Dla praktyki pedagogiczno-wychowawczych mogą być przydatne wynikające z badania sondażowego następujące wskazania:

- Bezproblemowy dostęp do sieci oraz zainteresowanie Internetem implikuje przesłanie o możliwościach znacznie większego wykorzystywania Internetu w szeroko rozumianym procesie edukacji. Zatem w tym procesie powinno się intensyfikować postawy aktywne i twórcze, a unikać bylejakości i postaw biernych.
- Do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie informacyjnym konieczna jest podstawowa wiedza, kompetencje i umiejętności informatyczne. Zatem nauczanie przedmiotów informatycznych powinno być atrakcyjne, oryginalne i oparte na nowoczesnych programach.
- Zadania wychowawcze nauczycieli, a przede rodziców dzieci uzależnionych od gier komputerowych (szkoły podstawowe) oraz młodzieży gimnazjalnej i licealnej uzależnionej od surfingu internetowego powinny uwzględniać prawidłowe nawyki korzystania z Internetu oraz poczucie odpowiedzialności za działania w sieci internetowej.
- Celem rozpoznawania symptomów nadmiernego angażowania się w aktywność sieciową i problematyczne korzystanie z Internetu wydaje się sensowny systematyczny monitoring oraz działalność profilaktyczna pogłębiająca w tym zakresie uczniowską świadomość.

BIBLIOGRAFIA

- Bank Danych Lokalnych GUS, <http://www.bdl.stat.gov.pl>.
- Hales C.F. (red.), *Spoleczeństwo informacyjne – stan i perspektywy rozwoju*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, z. 22, red. nauk. M.G. Woźniak, Wyd. UR, Rzeszów 2011.
- Jaroch K., *Ocena poziomu rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród młodzieży szkolnej powiatu przemyskiego na podstawie badania ankietowego*, Rzeszów, 2016 – praca magisterska – Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, promotor: M.J. Król, Rzeszów, czerwiec 2016 r.
- Król M.J. (red.), *Wewnątrzregionalne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie podkarpackim*. Praca wykonana w ramach projektu badawczego NN114 190837 „Określenie wewnątrzregionalnego zróżnicowania poziomu rozwoju społeczeństwa informacyjnego” finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2009–2012, Rzeszów 2013.
- Oficjalna strona internetowa Starostwa Powiatowego w Przemyślu, <http://bip.spprzemysl.pl>.
- Oficjalna strona powiatu przemyskiego: <http://www.powiat.przemysl.pl>.
- Witkowska M. (red.), *Spoleczeństwo informacyjne: istota, rozwój, wyzwania*, Warszawa 2006.

Streszczenie

Wirtualny świat wygenerowany przez sieć internetową stwarza możliwości do realizacji pozytywnych, jak też negatywnych celów, wpływających na kształtowanie osobowości ludzi młodych. W artykule, związanym z tą problematyką, przedstawiono wyniki sondażowego badania ankietowego, przeprowadzonego na grupie 155 uczniów z wybranych szkół podstawowych, gimnazjów i liceów powiatu przemyskiego.

W badaniu uwzględniono zagadnienia dotyczące aktywności w Internecie i jego wykorzystania do nauki, sposobów korzystania z usług i zasobów sieci oraz zagrożeń związanych z jej użytkowaniem. Na podstawie analizy wyników z ankiety sondującej sprecyzowano poglądy na postawione problemy. Sformułowano praktyczne wskazania dotyczące nauczania przedmiotów informatycznych w szkołach, wykorzystywania Internetu do kreowania postaw aktywnych i twórczych wśród uczniów. Zwrócono także uwagę na kształtowanie poczucia odpowiedzialności za działania w sieci internetowej oraz na profilaktyczne podnoszenie uczniowskiej świadomości o symptomach uzależnienia od Internetu.

Słowa kluczowe: społeczeństwo informacyjne, badanie ankietowe, Internet w szkole, powiat przemyski

**Significance of the internet in the life of youth from schools of the Przemyśl poviat
(analysis based on the findings of the questionnaire survey)***Summary*

Virtual reality generated by the Internet provides opportunities for completion of both positive and negative objectives that have impact upon the development of personality of the youth. The article related to these issues presents the findings of the questionnaire survey of 155 students from the selected elementary, junior high and high schools in the Przemyśl poviat.

The survey addresses the issues pertaining to activities on the Internet and its utilization for studying, ways of using the Web services and resources and risks related to their use. The findings of the pilot questionnaire provided a basis for making the views on the presented problems more precise. Practical guidelines pertaining to IT-related subjects in schools, use of the Internet for generation of active and creative attitudes among students have been articulated. Attention was also drawn to development of responsibility for actions in the Internet and preventive enhancement of students' awareness of the symptoms of Internet addiction.

Keywords: information society, questionnaire survey, Internet in school, Przemysł Powiat

JEL: I21, O29, O33